

Total No. of Printed Pages: 09

No. of Questions : 50

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajinagar
PET 2024 (9026) Doctor of Philosophy (Sociology)

(To be filled by the Candidate)

Candidate Seat Number
(As per Admit card)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OMR Sheet Number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Invigilator's signature with Date

Candidate's Seat No. in Words : _____

Name of the Center : _____

Paper Code & Name of Examination : 9026 - Doctor of Philosophy(Sociology)

Date: 03/10/2024

PET 2024 - EXAMINATION

Time: One Hours

Total Marks: 100

Important Instructions for the candidate

- Write your seat number and OMR Sheet number on the question paper in the earmarked space
- This question paper carries Fifty (50) Multiple-choice type questions and each question carries 2 Marks
- At the commencement of examination, the question paper will be given to the student.
- Each question has four alternative responses marked (A) (B) (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each question
Example: where (C) is correct answer

Ⓐ

Ⓑ

●

Ⓓ

- Your responses to the answer are to be indicated in the OMR Sheet. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet it will not be evaluated.
- Rough work is to be done at the end of this question paper.
- You have to return OMR answer sheet and question paper to the invigilator at the end of examination compulsorily and must not carry with you outside the examination hall.
- Use only Black / Blue ball point pen
- Use of any type of calculator or log table etc. is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात तसेच आपणास दिलेल्या उत्तर पत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A) (B) (C) (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत, त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा निळा करावा.
उदा: जर (C) हे उत्तर योग्य असेल तर

Ⓐ

Ⓑ

●

Ⓓ

- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओएमआर उत्तर पत्रिकेतच दर्शवावीत इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- प्रश्नपत्रिकाच्या शेवटी कोऱ्या जागेवरच कच्चे काम करावे
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ. एम. आर उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकाकडे परत करणे आवश्यक आहे तथापि प्रश्नपत्रिका व ओ. एम. आर. उत्तरपत्रिका आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांला परवानगी नाही.
- फक्त काळ्या किंवा निळ्या बॉलपेनचाच वापर करावा
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही

Q. No.

Question

1. Who among the following termed community and associations 'gemeinschaft' and 'gesselschaft'?
खालीलपैकी समुदाय आणि संघटना या संज्ञेस 'गेमिनशाफ्ट' आणि 'गेशेलशाफ्ट' म्हणून कोणी म्हटले आहे?
(A) F. Tonnies (एफ. टोनीज) (B) E. Durkheim (इ. दरखिम)
(C) H. Spencer (एच. स्पेन्सर) (D) M. Ginsberg (एम. गिन्सबर्ग)
2. Status over which the individual has absolutely no choice is known as:
दर्जा असा जो विनापर्यायी वैयक्तिक रुपात ओळखला जातो?
(A) Ascribed status (अर्पित दर्जा) (B) Master status (निष्णात दर्जा)
(C) Achieved status (अर्जित दर्जा) (D) Key status (महत्त्वपूर्ण दर्जा)
3. When the members of each group judge all other groups by the standard of their own group, it is termed as:
प्रत्येक समूहाचे निर्णय हे त्याच्या आपल्या समूहाच्या मानांकाद्वारे इतर सर्व समूहाचे सदस्य घेतात त्या संज्ञेस काय म्हणतात?
(A) Ethnicity (वांशिकता) (B) Ethnocentrism (स्वसमूहश्रेष्ठतावाद)
(C) Ethnic group (वांशिक समूह) (D) Ethnography (लोकसंस्कृतीवर्णन)
4. A peaceful co-existence of distinct ethnic groups in a society is called:
समाजामध्ये विभिन्न वांशिक समूहांचे शांतीपूर्ण सहअस्तित्व असते त्यास काय म्हणतात?
(A) Integration (एकात्मता) (B) Assimilation (सात्मीकरण)
(C) Amalgamation (एकीकरण) (D) Cultural pluralism (सांस्कृतिक बहुतत्ववाद)
5. Relative deprivation is the basis of-
सापेक्ष वंचिततेचा आधार कोणता----
(A) Looking glass self- theory (प्रतिबिंबित स्व-सिद्धांत)
(B) Psycho-analytical theory (मानसिक विश्लेषणात्मक सिद्धांत)
(C) Reference group theory (संदर्भ समूह सिद्धांत)
(D) Cultural relativism (सांस्कृतिक सापेक्षतावाद)
6. A social situation where two or more conflicting groups resolve not to fight further, to adjust with each other leaving the causes of conflict unresolved and agreeing to get certain benefits on mutual basis is conceptualized as the process of:
एक अशी सामाजिक स्थिती, जेथे दोन वा अधिक विरोधी समूह संघर्ष करणे सोडून, संघर्ष न करता आणि परस्परांच्या आधारावर निश्चित लाभ प्राप्त करण्यासाठी वा सहमतीसाठी एक-दुस-याशी जुळवून घेतात त्या प्रक्रियेस काय म्हणतात?
(A) Cooperation (सहकार) (B) Adaptation (अनुकूलन)
(C) Integration (एकात्मता) (D) Accommodation (समायोजन)

7. Routinization of charisma refers to:
करिश्माईच्या नित्यक्रम संदर्भाबाबत काय म्हणतात?
- (A) The process by which the personal qualities of a charismatic leader are incorporated in the characteristics of an organization
(या प्रक्रियेद्वारे एक करिश्माई नेत्याचे व्यक्तिगत गुण एका संघटनेच्या वैशिष्ट्यांत समाविष्ट केले जातात)
- (B) The wide acceptance of leadership quality of the charismatic leader by his followers
(त्यांच्या अनुयायांद्वारे करिश्माई नेत्याच्या नेतृत्वामध्ये गुणवत्तेची व्यापक स्वीकृती)
- (C) The high normative standard of the actions of the charismatic leader
(करिश्माई नेत्याच्या क्रियेचा उच्च आदर्श घालून देणारा मानक)
- (D) The ultimate goal which the charismatic leader has attained
(करिश्माई नेत्याने अंतिम उद्देश प्राप्त केले आहे)
8. The view that social structure can be understood through roles, networks and pattern was propounded by:
सामाजिक संरचनेला भूमिका, आंतरसंबंध आणि आकृतिबंधातून आकलन करता येऊ शकते असा दृष्टिकोन कोणी प्रतिपादन केला आहे?
- (A) S.F.Nadel (एस. एफ. नाडेल) (B) Radcliffe-Brown (रॅडक्लिफ-ब्राऊन)
(C) Talcott Parsons (टाल्कॉट पार्सन्स) (D) Herbert Spencer (हर्बर्ट स्पेन्सर)
9. Who among the following use the distinction between the repressive and the restitutive law as the basis for classifying societies?
समाजाला वर्गीकृत करण्याचा आधार म्हणून दमणात्मक आणि क्षतिपूर्तित्मक कायद्यामधील विभेदाचा अवलंब कोणी केला आहे?
- (A) Max Weber (मॅक्स वेबर) (B) Henry Maine (हेनरी मेन)
(C) Montesquieu (मॉन्टेस्क्यू) (D) Emile Durkheim (एमिल दरखिम)
10. To Marx, the bourgeoisie gets more than its due share primarily because of:
कार्ल मार्क्स यांच्या विचारातून, बुद्धिवा वर्गाला प्रामुख्याने अधिक प्रमाणात वाटा मिळतो कारण...
- (A) Absolute control over means of production (उत्पादनाच्या साधनांवर पूर्णनियंत्रण)
(B) Monopoly over industry (उद्योगांवर एकाधिकार)
(C) Accumulation of profit by legitimate means (वैधानिक साधनांद्वारे नफ्याचा संचय)
(D) Control over the proletariat (कामगार वर्गावर नियंत्रण)
11. According to Karl Marx, the correct evolutionary sequence of the above societies is:
कार्ल मार्क्स यांच्या मतानुसार, समाजाचा विकासवादी योग्य क्रम लावा:
1. Ancient Society 2. Feudal society
3. Primitive society 4. Capitalist society
1. प्राचीन समाज 2. संरजामी समाज
3. आदिम समाज 4. भांडवलीशाही समाज
- (A) 1-2-3-4 (B) 2-1-3-4
(C) 3-1-2-4 (D) 1-3-4-2

12. According to Max Weber:
मॅक्स वेबर यांच्या मतानुसार...
- (A) Historically, all known societies have been divided on class lines
(ऐतिहासिकदृष्ट्या, संपूर्ण ज्ञात समाज वर्ग धर्तीवर विभाजित आहे)
- (B) Historically, only the western societies have been divided on class lines
(ऐतिहासिकदृष्ट्या, केवळ पश्चिमी समाज वर्ग धर्तीवर विभाजित आहे)
- (C) Historically, only the capitalist societies have been divided on class lines
(ऐतिहासिकदृष्ट्या, केवळ भांडवलवादी समाज वर्ग धर्तीवर विभाजित आहे)
- (D) Historically, only the agrarian societies have been divided on class lines
(ऐतिहासिकदृष्ट्या, केवळ कृषक समाज वर्ग धर्तीवर विभाजित आहे)
13. Who among the following is not a Structural-Functionalist?
खालीलपैकी कोणते एक संरचनात्मक-प्रकार्यवादी नाही?
- (A) Radcliffe-Brown (रॅडक्लिफ ब्राऊन) (B) Talcott Parsons (टालकॉट पार्सन्स)
- (C) Robert Merton (रॉबर्ट मर्टन) (D) Lewis Coser (लेव्हीस कोझर)
14. The concept of Ideological State Apparatus (ISA) is associated with:
खालीलपैकी वैचारिक राज्यतंत्राशी (ISA) संबंधित कोण आहे?
- (A) M. Foucault (एम. फुको) (B) J. Derrida (जे. डेरिडा)
- (C) L. Althusser (एल. अल्थ्युजर) (D) J. Alexander (जे. अलेक्झांडर)
15. The statement 'It is a tendency rather than a developed theory' is applicable to:
'ही एक प्रवृत्ती नाहीतर एक विकसित सिद्धांत आहे' असे विधान खालीलपैकी कोणास लागू आहे?
- (A) Neo-functionalism (नव-प्रकार्यवाद) (B) Neo-Marxism (नव-माक्सवाद)
- (C) Deconstructionism (वि: रचनावाद) (D) Post-modernism (उत्तर-आधुनिकतावाद)
16. The distinction between 'distorted communication' and 'undistorted communication' was given by-
'विपर्यास संवाद' आणि 'अविपर्यास संवाद' असा भेद कोणी दिलेला आहे?
- (A) J. Habermas (जे. हेबरमास) (B) C. Randall (सी. रॅनडॉल)
- (C) L. Althusser (एल. अल्थ्युजर) (D) J. Alexander (जे. अलेक्झांडर)
17. Who is related to codification and systematization of functional analysis?
प्रकार्यात्मक विश्लेषणाच्या संकेतीकरण आणि व्यवस्थीकरणाशी कोण संबंधित आहे?
- (A) Radcliffe-Brown (रॅडक्लिफ-ब्राऊन) (B) Talcott Parsons (टालकॉट पार्सन्स)
- (C) Robert Merton (रॉबर्ट मर्टन) (D) Vilfredo Pareto (विल्फ्रेडो पॅरेटो)
18. Who made distinction between sign, signifier and signified?
चिन्ह, चिन्हक आणि चिन्हित यात कोणी भेद दर्शविलेला आहे?
- (A) A. Giddens (ए. गिडन्स) (B) F. Saussure (एफ. सोस्युरे)
- (C) P. Bourdieu (पी. बोरदियू) (D) M. Archer (एम. अर्चर)
19. Who made distinction between language and parole?
भाषा आणि अभिवचन (पॅरोल) यामध्ये भेद कोणी दर्शविला आहे?
- (A) A. Giddens (ए. गिडन्स) (B) F. Saussure (एफ. सोस्युरे)
- (C) P. Bourdieu (पी. बोरदियू) (D) M. Archer (एम. अर्चर)

20. Who among the following is not a conflict theorist?
खालीलपैकी कोण एक संघर्ष सिद्धांतकार नाही?
- (A) P.Bourdieu (पी. बोरदियू) (B) H.Marcuse (एच. मरक्युझ)
(C) A. G.Frank (ए.जी.फ्रँक) (D) D.Horowitz (डी.होरोविट्झ)
21. According to Durkheim, social facts are
दरखीम यांच्या मते, सामाजिक तथ्ये आहेत
- (A) Social for individual (व्यक्तीसाठी सामाजिक)
(B) Reality for individual (व्यक्तीसाठी वास्तविकता)
(C) External to individual (व्यक्तीसाठी बाह्य)
(D) Internal to individual (व्यक्तीसाठी आंतरिक)
22. Which of the following is not a post-modernist thinker?
खालीलपैकी कोण उत्तर-आधुनिकवादी विचारवंत नाहीत?
- (A) Fredric Jameson (फ्रेड्रिक जॅमसन) (B) Zygmunt Bauman (झिगमंट बाऊमन)
(C) Jean F.Lyotard (जीन एफ. ल्योटाई) (D) Anthony Giddens (अँथोनी गिडन्स)
23. The concept of 'Double Hermeneutics' is associated with:
'डबल हर्म्युटिक्स' च्या संकल्पनेशी कोण संबंधित आहे?
- (A) Herbert Marcuse (हर्बर्ट मरक्युझ) (B) Margaret Archer (मागरिट अर्चर)
(C) Jean F.Lyotard (जीन एफ. ल्योटाई) (D) Anthony Giddens (अँथोनी गिडन्स)
24. Alfred Schutz is known for which of the following concept?
अल्फ्रेड शूट्झ हे खालीलपैकी कोणत्या संकल्पनेसाठी ओळखले जातात?
- (A) Stock of Knowledge (ज्ञानाचे भांडार) (B) Subjectivity (व्यक्तिनिष्ठता)
(C) Habitus (हॅबिटस) (D) Dramaturgy (अभिनयशास्त्र)
25. In which book Foucault has discussed his views regarding penology?
फुको यांनी कोणत्या पुस्तकात शिक्षाशास्त्राच्या संदर्भात आपल्या विचारांची चर्चा केली आहे?
- (A) Archaeology of Knowledge (अर्किऑलॉजी ऑफ नॉलेज)
(B) Genealogy of Knowledge (जिनाँऑलॉजी ऑफ नॉलेज)
(C) Discipline and Punish (डिसीप्लीन अँड पनिश)
(D) The History of Sexuality (दी हिस्ट्री ऑफ सेक्सुलिटी)
26. Which type of sampling method is each person in the sampling frame has an equal chance of being selection?
नमुना निवड पद्धती रचनेमधील प्रत्येक व्यक्तीला निवड होण्याची समान संधी कोणत्या प्रकारात असते?
- (A) Systematic sampling (व्यवस्थाबद्ध नमुना)
(B) Stratified random sampling (स्तरीकृत यादृच्छिक नमुना)
(C) Simple random sampling (साधे यादृच्छिक नमुना)
(D) Non-probability sampling (गैर-संभाव्यता नमुना)

27. Who among the following is associated with the postmodern paradigm in the study of sociology?
समाजशास्त्राच्या अभ्यासात खालीलपैकी कोणाचा संबंध उत्तर-आधुनिक पॅराडाइमशी आहे?
- (A) Michel Foucault (मायकेल फुकोल्ट) (B) Louis Althusser (लुई अल्थुझर)
(C) Margaret Archer (मागरिट आर्चर) (D) Max Horkheimer (मॅक्स हॉर्कहेमर)
28. What is the difference between reliability and validity?
विश्वसनीयता आणि वैधता यात काय फरक आहे?
- (A) Reliability relates to the consistency of respondents, whereas validity relates to the suitability of respondents
(विश्वसनीयता उत्तरदात्यांच्या सुसंगततेशी संबंधित असते, तर वैधता उत्तरदात्यांच्या योग्यतेशी संबंधित असते)
- (B) Reliability relates to the suitability of respondents, whereas validity relates to the consistency of respondents
(विश्वसनीयता उत्तरदात्यांच्या योग्यतेशी संबंधित आहे, तर वैधता उत्तरदात्यांच्या सुसंगततेशी संबंधित आहे)
- (C) Reliability relates to the suitability of as indicator, whereas validity relates to the consistency of measures
(विश्वसनीयता निर्देशक म्हणून योग्यतेशी संबंधित आहे तर वैधता उपायांच्या सुसंगततेशी संबंधित आहे.)
- (D) Reliability relates to the consistency of measures, whereas validity relates to the suitability of an indicator
(विश्वसनीयता मापनाच्या सुसंगततेशी संबंधित असते, तर वैधता निर्देशकाच्या अनुकूलतेशी संबंधित असते)
29. Which of the following is not a contrast between quantitative and qualitative research?
खालीलपैकी कोणता संख्यात्मक आणि गुणात्मक संशोधनामध्ये फरक नाही?
- (A) Numbers vs. Words (संख्या वि. शब्द) (B) Macro vs. Micro (बृहद वि. सूक्ष्म)
(C) Behavior vs. Meaning (वर्तन वि. अर्थ) (D) Relevant vs. Irrelevant (संबंधित वि. असंबद्ध)
30. What is the difference between ethnography and participant observation?
लोकसंस्कृतीवर्णन आणि सहभागी निरीक्षणामध्ये काय फरक आहे?
- (A) Ethnography is concerned with an organization culture, whereas participant observation is concerned with an organizations strategy.
(लोकसंस्कृतीवर्णन संस्थेच्या संस्कृतीशी संबंधित आहे, तर सहभागी निरीक्षण संस्थेच्या धोरणाशी संबंधित आहे.)
- (B) Ethnography refers to the method and the written product of the research, whereas participant observation refers only to the method
(लोकसंस्कृतीवर्णन संशोधनाची पद्धत आणि लिखित निर्मितीचा संदर्भ देते, तर सहभागी निरीक्षण केवळ पद्धतीचा संदर्भ देते.)
- (C) Ethnography is more subjective, whereas participant observation is more objective.
(लोकसंस्कृतीवर्णन अधिक व्यक्तिनिष्ठ आहे, तर सहभागी निरीक्षण अधिक वस्तुनिष्ठ आहे.)
- (D) Ethnography allows for a longer period of immersion in a particular context than participant observation.
(लोकसंस्कृतीवर्णन सहभागी निरीक्षणापेक्षा विशिष्ट संदर्भात दीर्घ कालावधीसाठी विसर्जित करण्याची परवानगी देते.)

31. Which sociologist is most closely associated with defending the 'Hypothetico-Deductive Method' of scientific enquiry?
वैज्ञानिक चौकशीच्या 'गृहीतकृत्यात्मक-निगमन पद्धती'चा बचाव करण्यासाठी कोणता समाजशास्त्रज्ञ अधिक संबंधित आहे?
- (A) Anthony Giddens (अँथनी गिडन्स) (B) Thomas Kuhn (थॉमस कुहन)
(C) Karl Popper (कार्ल पॉपर) (D) Paul Feyerabend (पॉल फेयरबेंड)
32. Which scientific method is a 'bottom-up' approach to research?
कोणती वैज्ञानिक पद्धती 'तळापासून (बॉटम-अप)' संशोधन दृष्टिकोनातून अध्ययन करते?
- (A) Deductive method (निगमन पद्धती) (B) Inductive method (आगमन पद्धती)
(C) Observation method (निरीक्षण पद्धती) (D) Scientific method (वैज्ञानिक पद्धती)
33. Which method is considered exactly the opposite of sampling method?
नमुना पद्धतीच्या एकदम विपरीत कोणती पद्धती मानली जाते?
- (A) Statistical method (सांख्यिकीय पद्धती) (B) Quota method (कोटा पद्धती)
(C) Population method (समग्र पद्धती) (D) Unit method (एकक पद्धती)
34. Studies, which are to be conducted in the relatively new fields, are known as:
जे अध्ययन सापेक्षतः नवीन क्षेत्रांमध्ये आयोजित केले जाते त्यास काय म्हणतात?
- (A) Explanatory (स्पष्टीकरणात्मक) (B) Exploratory (अन्वेषणात्मक)
(C) Diagnostic (निदानात्मक) (D) Experimental (प्रयोगात्मक)
35. How does Critical Discourse Analysis approach social phenomena?
चिकित्सक विसंवाद विश्लेषण दृष्टीकोन सामाजिक घटनांकडे कसे पाहतो?
- (A) By studying language and communication (भाषा आणि संवाद यांच्या अभ्यासातून)
(B) By analyzing social structures and institutions (सामाजिक संरचना आणि संस्थांचे विश्लेषण करून)
(C) By critiquing power relations and inequality (सत्ता संबंध आणि असमानता यांची चिकित्सा करून)
(D) By predicting social behavior and outcomes (सामाजिक वर्तन आणि परिणामांच्या माध्यामतून)
36. What is the primary purpose of Regression analysis?
प्रतिगमन विश्लेषणाचा प्राथमिक उद्देश काय आहे?
- (A) To predict social behavior (सामाजिक वर्तनाचा अंदाज लावणे)
(B) To explain social phenomena (सामाजिक घटना स्पष्ट करणे)
(C) To describe social characteristics (सामाजिक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करणे)
(D) To identify correlations (सहसंबंध ओळखणे)
37. Which research technique involves analyzing existing texts or media?
कोणत्या संशोधन तंत्रामध्ये विद्यमान मजकूर किंवा माध्यमांचे विश्लेषण करणे समाविष्ट आहे?
- (A) Content analysis (आशय विश्लेषण) (B) Survey (सर्वेक्षण)
(C) Observation (निरीक्षण) (D) Experimentation (प्रयोगीकरण)

38. Which research methodology involves combining qualitative and quantitative methods?
कोणत्या संशोधन पद्धतीमध्ये गुणात्मक आणि संख्यात्मक पद्धती एकत्रित समाविष्ट आहे?
- (A) Mixed methods (मिश्र पद्धती)
(B) Qualitative method (गुणात्मक पद्धती)
(C) Quantitative method (संख्यात्मक पद्धती)
(D) Ethnographic method (लोकसंस्कृतीवर्णनात्मक (एथनोग्राफिक) पद्धती)
39. What is the difference between a sample and a population?
नमुना आणि समग्र यामध्ये काय फरक आहे?
- (A) A sample is the entire group, while a population is a subset
(नमुना हा संपूर्ण गट असतो, तर समग्र त्यातील उपगट असतो)
(B) A sample is a subset, while a population is the entire group
(नमुना हा एक छोटा उपगट असतो, तर समग्र हा संपूर्ण गट असतो)
(C) A sample is a random selection, while a population is a non-random selection
(नमुना ही यादृच्छिक निवड असते, तर समग्र ही यादृच्छिक पद्धतीची निवड नसते)
(D) A sample is a non-random selection, while a population is a random selection
(नमुना ही गैर-यादृच्छिक निवड आहे, तर समग्र यादृच्छिक निवड आहे)
40. Which research technique involves observing social interactions in a natural setting?
कोणत्या संशोधन तंत्रामध्ये सामाजिक आंतरक्रियेचे स्वाभाविक परिवेशातून निरीक्षण करणे समाविष्ट आहे?
- (A) Participant observation (सहभागी निरीक्षण) (B) Content analysis (आशय विश्लेषण)
(C) Survey (सर्वेक्षण) (D) Experimentation (प्रयोगीकरण)
41. Which of the following is a characteristic of a good research design?
चांगल्या संशोधन आराखड्याचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य आहे?
- (A) It should be easy to implement (ते अंमलबजावणी करण्यास सोपे असावे)
(B) It should be related to a theoretical concept (ते सिद्धांताशी संबंधित असावे)
(C) It should be able to control extraneous variables (ते बाह्य चल नियंत्रित करण्यास सक्षम असावे)
(D) It should be able to generalize to a population
(ते लोकसंख्येचे सामान्यीकरण करण्यास सक्षम असावे)
42. Which type of data is typically collected in qualitative research?
सामान्यतः कोणत्या प्रकारचे तथ्य (डेटा) हे गुणात्मक संशोधनामध्ये गोळा केले जाते?
- (A) Numerical data (संख्यात्मक डेटा)
(B) Textual and visual data (लिखित आणि आभासी डेटा)
(C) Categorical data (वर्गीकृत डेटा)
(D) Binary data (बायनरी डेटा)
43. Which qualitative research method focuses on the lived experiences of individuals?
कोणती गुणात्मक संशोधन पद्धत ही व्यक्ती जीवन अनुभवावर भर देणारी आहे?
- (A) Grounded theory (ग्राउंडेड सिद्धांत) (B) Phenomenology (प्रघटनाशास्त्र)
(C) Case study (व्यष्टी अध्ययन) (D) Content analysis (आशय विश्लेषण)

44. In qualitative research, what is "coding"?
गुणात्मक संशोधनात, "कोडिंग" म्हणजे काय?
- (A) Writing computer programs for data analysis (तथ्य विश्लेषणासाठी संगणक प्रोग्राम लिहिणे)
(B) Assigning numerical values to categorical data (संख्यात्मक मूल्ये वर्गीकृत तथ्यात रुपांतरीत करणे)
(C) Labeling and organizing data according to themes or concepts (संबंधित विषय किंवा संकल्पनांनुसार तथ्य लेबलिंग आणि आयोजित करणे)
(D) Testing the reliability of instruments (साधनांच्या विश्वसनीयतेची चाचणी करणे)
45. Which of the following is a common method used in inferential statistics to test hypotheses?
खालीलपैकी कोणती पद्धत सामान्यतः अनुमानित आकडेवारीमध्ये गृहीतके तपासण्यासाठी केली जाते?
- (A) Descriptive statistics (वर्णनात्मक आकडेवारी)
(B) Data visualization (डेटा व्हिज्युअलायझेशन)
(C) Regression analysis (प्रतिगमन विश्लेषण)
(D) Hypothesis testing (गृहीतक चाचणी)
46. Which inferential statistic is used to compare the means of two independent groups?
कोणती अनुमानात्मक सांख्यिकी पद्धती दोन स्वतंत्र गटांची तुलना करण्यासाठी वापरली जाते?
- (A) ANOVA (एनोव्हा) (B) Chi-square test (काई-स्केअर चाचणी)
(C) Independent t-test (स्वतंत्र टी-चाचणी) (D) Pearson correlation (पीअरसन सहसंबंध)
47. Which methodology emphasizes the use of quantitative data and statistical analysis?
कोणती पद्धती ही संख्यात्मक तथ्य आणि सांख्यिकीय विश्लेषणाच्या वापरावर भर देणारी आहे?
- (A) Positivist methodology (प्रत्यक्षवादी पद्धतीशास्त्र)
(B) Interpretivist methodology (अन्वयार्थवादी पद्धतीशास्त्र)
(C) Critical methodology (चिकित्सात्मक पद्धतीशास्त्र)
(D) Feminist methodology (स्त्रीवादी पद्धतीशास्त्र)
48. Which quantitative method involves the manipulation of variables to test hypotheses?
कोणत्या संख्यात्मक पद्धतीमध्ये गृहीतके तपासण्यासाठी चल नियंत्रित करणे समाविष्ट आहे?
- (A) Experimental method (प्रायोगिक पद्धती) (B) Survey research (संशोधन सर्वेक्षण)
(C) Content analysis (आशय विश्लेषण) (D) Statistical analysis (सांख्यिकीय विश्लेषण)
49. Which one the following term is associated with "Theory of knowledge"?
खालीलपैकी कोणता शब्द "ज्ञानाच्या सिद्धांत" शी संबंधित आहे?
- (A) Phenomenology (प्रघटनाशास्त्र) (B) Ontology (सतसंबंधीमीमांसा (ऑन्टोलॉजी))
(C) Epistemology (ज्ञानमिमांसा) (D) Positivism (प्रत्यक्षवाद)
50. What is the first step in the social research process?
सामाजिक संशोधन प्रक्रियेतील पहिली पायरी कोणती?
- (A) Data collection (माहिती गोळा करणे)
(B) Data analysis (माहितीचे विश्लेषण करणे)
(C) Formulating a research question (संशोधन समस्यासूत्रण)
(D) Drawing conclusions (निष्कर्ष मांडणे)
